

Pinus nigra (Borovice černá)

synonyma: *Abies marylandica*, *Abies novae-angliae*, *Pinus austriaca*, *Pinus banatica*, *Pinus laricio* subsp. *austriaca*, *Pinus laricio* var. *austriaca*, *Pinus laricio* var. *moseri*, *Pinus laricio* var. *nigricans*, *Pinus laricio* var. *pendula*, *Pinus laricio* var. *prostrata*, *Pinus laricio* var. *pygmaea*, *Pinus laricio* var. *pyramidata*, *Pinus nigra*, *P. f. hornibrookiana*, *P. f. moseri*, *P. f. prostrata*, *P. f. pygmaea*, *P. f. pyramidalis*, *P. subsp. croatica*, *P. var. austriaca*, *P. var. banatica*, *P. var. gocensis*, *P. var. pendula*, *P. var. pyramidata*, *Pinus nigricans*

čeleď: Pinaceae

oblasti: Albánie, Alberta, Alpy, Alžírsko, Andalusie, Britská Kolumbie, Bulharsko, Černé moře, Česká republika, Dalmácie, Francie, Illinois, J Karpaty, Katalánsko, Korsika, Kréta, Krym, Kypr, Maine, Makedonie, Malá Asie (Anatolie), Maroko, Massachusetts, Michigan, Mississippi, Missouri, Německo, New Jersey, New York, Ohio, Ontario, Pennsylvania, Polsko, Quebec, Rakousko, Řecko, Rumunsko, S Itálie, Sicílie, Slovensko, Srbsko, Taurus

Pochází z jihovýchodní Evropy ze skalnatých strání. Dožívá se věku 500 - 1000let. V ideálních podmínkách může dosáhnout až 30 - 40 (i 50)m výšky. Obvyklý vzrůst je ale nižší. Šířka dosahuje 15m a tloušťka kmene 1 - 1,8m. Borka je tmavá a hluboce rozpraskaná. Tvar koruny je velmi variabilní. Převážně je ale široká a hustá, často s několika kmeny, v mládí kuželovitá, později deštníkovitá. Větve jsou silné, v mládí zelenohnědé, holé, šedé, šedohnědé nebo tmavěhnědé, zimní pupeny vejčité nebo válcovitě vejčité, mírně pryskyřičné. Tuhé jehlice rostou po 2 ve svazečcích, jsou tmavězelené, pichlavé, dlouhé do 15 (i 19)cm a seskupené v hustých chomáčcích, pryskyřičných kanálek je 3 - 17, pochvy jsou vytrvalé, černošedé, dlouhé 1 - 1,5cm. Na stromě vydrží 4 (i 7) let. Samčí šištice mají žlutou barvu. Samičí šištice jsou vejčité, dlouhé 3 - 8 (i 12)cm, široké 2 - 4cm, dozrávají 2. - 3. rokem, téměř přisedlé, symetrické nebo téměř symetrické, nažloutlé až bleděhnědé, šupiny kýlnaté a občas s hrotem. Semena jsou dlouhá 5 - 7mm, bělavá až šedočerná s křídlem délky 1,5 - 2,2cm. Bývá používána ke zpevnění písčité půdy. Existují vnitrodruhové taxony:

- 'Arnold Sentinel' - úzce sloupovitý habitus
- 'Aurea'/var. *austriaca aurea* - zavětvená až k zemi; výška do 20m, šířka 7m; jehlice jsou v 1. roce žluté, ve 2. zelenají a šedoželenají; pomalý růst
- 'Balcanica'/var. *bujotii/P. silvestris bujotii* - zakrslý, kulovitý habitus; větve krátké, husté; jehlice tmavězelené, zkroucené
- subsp. *banatica*
- 'Black Prince' - zakrslý, kompaktní, kulovitý až kuželovitý habitus; roční přírůstek do 10cm; jehlice modrozelené, dlouhé až 11cm; pomalý růst
- 'Bonsai Kalouš' - zakrslé polokulovitý kompaktní pravidelný habitus; ve 20ti letech výška 70cm, šířka 1,4m
- 'Brepo'/'Otto's Compact'/'Pierrick Bregxeon' - zakrslý, pravidelně kulovitý habitus; jehlice dlouhé 5 - 7cm, jemné, bledězelené
- 'Bright Eyes' - zakrslý polokulovitý pravidelný habitus; v 10ti letech výška 60cm a šířka 90cm; jehlice dlouhé, tmavězelené, zimní pupeny bělavé
- 'Bujotii' - zakrslé kulovitý habitus; větve krátké, husté; jehlice tmavězelené, zkroucené
- subsp. *calabrica*
- 'Columnaris'/var. *columnaris* - sloupovitý habitus; větve krátké, vystoupavé
- subsp. *cypria* - Kypr
- subsp. *dalmatica* - Chorvatsko, Jadran; široce kuželovitá koruna; jehlice délky 4 - 7cm, šířka 1,5 - 1,8mm, tuhé; šišky délky 3,5 - 4,5cm
- 'De Gaulle' - zakrslý čarověník; pravidelně kulovitý habitus; roční přírůstek do 5cm; efektní jemné 5tičetné hvězdičky pupenů

- 'Fastigiata Scholz I' - pyramidální habitus; v 15ti letech výška 1,3m; pomalý růst
- 'Fastigiata Scholz II' - pyramidální hustý habitus; v 15ti letech výška 2m; pomalý růst
- subsp. fenzleyi
- 'Frank' - široký habitus; mnohem pomalejší růst než 'Hornibrookiana'
- 'Gaelle Brégeon' - zakrslý, kompaktní; jehlice kratší než u 'Brepo'
- 'Géant de Suisse' - keřovitý až stromovitý, vzpřímený; výška 5 - 8m; větve silné, později více odstávají; jehlice délky 14 - 18cm, tmavězelené, mírně zahnuté
- 'Globosa' - stromovitý; větve krátké; jehlice délky 12 - 16cm, mírně zkroucené
- 'Globosa Litomyšl'
- 'Green Tower' - pyramidální až úzce sloupovitý hustý kompaktní habitus; roční přírůstky 20 - 30cm, v 10ti letech výška 1m; jehlice tmavězelené
- 'Helga' - zakrslý široce kuželovitý hustý habitus; ve 15ti letech výška i šířka 1,3m; jehlice tuhé, husté, tmavězelené, dlouhé 10cm
- 'Hornibrookiana' - zakrslý široce keřovitý habitus; větve tlusté, tuhé, vystoupavé až vzpřímené; jehlice husté, rovné, tuhé, dlouhé 5 - 6cm, špičaté, tmavězelené
- 'Jeddeloh' - zakrslý hustě větvený; jehlice jsou kratší
- 'Jiskra' - čarověník; kulovitý habitus s kompaktní hustou korunou; roční přírůstek 10cm; jehlice tmavězelené
- 'Jude'
- 'Komet' - sloupovitý habitus; ve 20ti letech výška 3m, šířka 5m, roční přírůstek 20cm; větve strnule vzpřímené, na koncích bílé pupeny; jehlice tmavězelené, dlouhé 2 - 3cm
- subsp. laricio/var. calabrica/var. corsicana (Borovice korsická) - pochází z Korsiky, Kalábrie a Sicílie; úzce kuželovitý až válcovitý habitus, u starých exemplářů i plochý; výška až 40m; šedo zelené pichlavé mírně zkroucené jehlice délky 8 - 16cm, šířky 1,2 - 1,9mm, žluté nebo narůžovělé samčí květenství, růžové samičí květenství, šišky vejčité, dlouhé 5 - 8cm, často zakřivené, žlutohnědé
- var. maritima
- 'Mark's Sparkler' - jehlice žlutě kropenaté
- 'Molette' - úzce vzpřímený habitus; výška 5m; jehlice tmavězelené, dlouhé až 20cm
- 'Monstrosa'/P. laricio monstrosa - zakrslý; větve krátké, tlusté, někdy páskovitě zploštělé; jehlice husté, tmavězelené
- 'Moravský Jižní Kříž' - čarověník; zakrslý pravidelně kulovitý; roční přírůstky 5cm
- 'Moseri'/var. moseri - kulovitý habitus; šířka až 2m; jehlice v létě zelené, v zimě žluté, dlouhé, zkroucené
- 'Nana'/P. laricio nana - keřovitý habitus; výška 3 - 8m, šířka 2 - 3m, roční přírůstek 4,5 - 5cm; větve husté, vzpřímené; jehlice tmavězelené, dlouhé 5 - 8cm; pomalý růst
- 'Nana Würstel'
- subsp. nigra/P. nigricans/P. pinaster var. austriaca/P. austriaca (Borovice černá pravá) - hory Balkánu, předhoří Alp, střední Itálie; koruna v mládí kuželovitá, později rozložitá; větve šedočerné; jehlice tuhé, tmavězelené, dlouhé 8 - 16cm, široké 1,6 - 1,8mm; šišky rovné, symetrické, dlouhé 5 - 8cm, lesklé
- f. hornotina - Rakousko; šišky délky 6cm, zralé již na podzim 1. roku, pupek semenných šupin na spodní straně červenohnědý až černý
- var. caramanica/P. fenzlii/subsp. pallasiana/P. taurica - Řecko, Turecko, Kypr; kůra starých exemplářů naoranžověle růžová; jehlice délky 8 - 16cm,; šištice žluto šedohnědé, dlouhé 5 - 10cm
- var. nigra - Rakousko, Rumunsko, Slovensko, Chorvatsko, Jugoslávie, Makedonie, Albánie, Bulharsko; borka starých exemplářů šedá; jehlice délky 6 - 14cm; šištice matně šedo hnědožluté, dlouhé 4,5 - 9cm
- var. pallasiana/subsp. pallasiana/P. pontica - Krym, pobřeží Černého moře; jehlice délky 10 - 18cm; šištice matně šedo hnědožluté, dlouhé 7 - 12cm
- 'Obelisk' - sloupovitý až úzce vejčitý habitus; výška 2 - 3m, šířka 70cm, roční přírůstky 30 - 40cm; jehlice jsou tmavězelené, husté, dlouhé do 10cm

- subsp. *pallasiana* - jižní a východní Balkán, Krym, Turecko
- 'Fastigiata'/var. *fastigiata*

- 'Pendula'/P. *laricio pendula* - široký habitus; větve přeslenité, k zemi ohnuté; rychlý růst
- 'Petra' - podobný 'Black Prince'
- 'Pierrick Brégeon' - prohnuté jehličí
- 'Pitchonet' - čarověník; bochánkovitý habitus; roční přírůstek 2cm; větve husté s nápadnými pupeny; jehlice dlouhé 1 - 1,5cm
- 'Prostrata'/P. *laricio* var. *prostrata* - plazivý habitus; větve kolénkaté
- 'Pumila Aurea'/P. *laricio* f. *pumila aurea* - zakrslý habitus; žluté jehlice
- 'Pygmaea' - zakrslý hustý kulovitý až rozkladitý habitus; větve krátké, husté; jehlice tuhé, zkroucené, dlouhé 5 - 6cm; pomalý růst
- 'Pyramidalis'/var. *pyramidalis* - úzce kuželovitý habitus; větve vystoupavé a ohnuté; jehlice dlouhé do 12cm, modrozelené
- 'Pyramidata' - sloupovitý habitus; výška 3 - 4m
- 'Richard' - podobný 'Green Tower'; roční přírůstek 15cm; pomalejší růst
- 'Rondello' - vejčitékulovitý habitus; v 15ti letech výška 1m; jehlice zelené
- subsp. *salzmannii* - Španělsko, jižní Francie, Korsika, Itálie, Alžír, Maroko; koruna v mládí vejčitě kuželovitá, kuželovitá nebo válcovitá, později zploštělá; výška 35 - 50m při tloušťce kmene 1 - 1,8m; kůra tlustá, šedohnědá; větve v mládí zelené, později oranžovo hnědožluté, pupeny úzce kuželovité, červenohnědé, obvykle pryskyřičnaté; jehlice vyrůstají po 2 ve svazečku, jsou pružné, nepichlavé, dlouhé 10 - 18cm, široké 0,8 - 1,5mm, tmavězelené, obvykle mírně zkroucené, jemně pilovité, na stromě vydrží 2 - 4 roky, pochvy jsou šedohnědé, dlouhé 1 - 1,5cm; samčí šištice dlouhé 1 - 1,5cm, žluté; šišky dlouhé 3,5 - 8cm, kuželovité, symetrické nebo téměř symetrické, zelené, později šedo hnědožluté nebo žlutošedé, šupiny zakulacené; semena tmavěšedá, dlouhá 5 - 6mm, křídlo je dlouhé 1,5 - 2,2cm
- var. *corsicana* - větve žlutohnědé, pupeny červenohnědé šedě pryskyřičnaté; jehlice délky 11 - 18cm; šišky délky 6 - 8cm
- var. *mauretanica* - Alžír, Maroko; větve oranžovohnědé; jehlice dlouhé 6 - 12cm; šišky délky 4 - 7cm
- var. *salzmannii*/P. *clusiana*/P. *pzrenaica*/P. *salzmannii* - Španělsko, jižní Francie; větve oranžovohnědé, pupeny bohatě pryskyřičnaté, díky tomu bělavé; jehlice délky 11 - 18cm; šišky délky 6 - 8cm

- 'Select' - široce kuželovitý habitus; výška až 7m; větve vodorovné; jehlice dlouhé až 10m, špičaté, pichlavé, tmavězelené
- 'Smaragd' - kuželovitý až ploše kulovitý kompaktní habitus; jehlice tmavězelené
- 'Spielberg'/'Würstle' - zakrslý keřovitý až kulovitý, později široce kuželovitý obvykle vícekmenný habitus; v 15ti letech výška 1,5m, šířka 1m; jehlice husté, dlouhé více než 10cm, tmavězelené, na koncích větví světlejší štětečky
- 'Strypmonde' - zakrslý, robustní; v 18ti letech výška 1,7m; zimní pupeny šedobílé; jehlice dlouhé do 10cm, matně tmavězelené
- 'Variegata' - jako subsp. *nigra*; většina jehlic žlutá smíšená se zelenými
- 'Zlatiborica' - hustý stromovitý habitus; jehlice žluté

Je odolná vůči suchu a slanému vzduchu i kapénkám.